

Unijna platforma uczestnictwa dzieci
Czwarte konsultacje

GŁOS DZIECI W SPRAWIE UBÓSTWA I WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO

Podsumowanie opinii dzieci

Marzec 2026

O CZYM JEST TEN DOKUMENT?

Każde dziecko i każdy nastolatek powinni mieć możliwość prowadzenia szczęśliwego i zdrowego życia. Niektóre dzieci potrzebują jednak dodatkowego wsparcia, na przykład w zakresie edukacji, opieki zdrowotnej, żywności lub warunków mieszkaniowych.

Aby im go udzielić, państwa Unii Europejskiej (UE) opracowały krajowe plany pomocy.

Plany te opierają się na europejskiej gwarancji dla dzieci, więc nad tym, jak funkcjonują gwarancja i plany krajowe, pieczę sprawuje UE.

Dlatego ważne było, aby usłyszeć bezpośrednio od dzieci i młodzieży poniżej 18 roku życia opinie na temat tego, jak wygląda życie i sytuacja w ich krajach.

W okresie od 17 października do 8 grudnia 2025 r. dzieci z całej UE uczestniczyły w ankiecie internetowej, grupach dyskusyjnych i wywiadach za pośrednictwem [unijnej platformy uczestnictwa dzieci](#).

KTO WZIAŁ UDZIAŁ?

41 736 dzieci i nastolatków
w wieku 8–17 lat

ze wszystkich 27 krajów UE
oraz część obywateli mieszkających
za granicą

za pomocą ankiety internetowej,
26 grup dyskusyjnych
i 45 indywidualnych wywiadów

dziewczęta **52%**

chłopcy **43%**

pozostali | **3%**

nie chciało podać
informacji o płci | **2%**

SŁOWA, KTÓRE WARTO ZNAĆ

 ubóstwo	kiedy rodzina nie ma dość pieniędzy na podstawowe wydatki, takie jak jedzenie, mieszkanie i ogrzewanie
 włączenie społeczne	kiedy czujesz się częścią społeczności, jesteś traktowany sprawiedliwie i możesz uczestniczyć we wszystkich aspektach życia codziennego
 europejska gwarancja dla dzieci	unijny plan, który pomaga państwom zwiększyć dostęp dzieci do podstawowych usług
 dyskryminacja	kiedy ktoś jest niesprawiedliwie traktowany ze względu na to, kim jest, lub ze względu na jakąś swoją cechę
 bariera	coś, co utrudnia danej osobie uzyskanie niezbędnej pomocy i wsparcia lub przyłączenie się do innych i zyskanie poczucia przynależności

WIELKIE PRZESŁANIE OD DZIECI

Znaczna część dzieci twierdziła, że pomoc i usługi są dostępne, a niektóre rzeczy uległy poprawie. Jednak nie każde dziecko może korzystać z tego wsparcia w ten sam sposób.

Oznacza to, że nawet jeśli dzieci mają takie same prawa, nie zawsze mają takie same szanse w życiu codziennym.

DZIAŁANIA, KTÓRYCH OCZEKUJĄ DZIECI

Odnoszenie się do dzieci z szacunkiem, zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa, ochrona ich prywatności i równe traktowanie

Zapewnienie praktycznego, terminowego i niezawodnego wsparcia, zwłaszcza dla dzieci borykających się z większymi barierami

Obniżenie lub zniesienie kosztów dla rodzin, które tego potrzebują, tak aby żadne dziecko nie było wykluczone

Uwzględnianie opinii dzieci w podejmowaniu decyzji, które mają wpływ na ich życie, oraz informowanie ich o zmianach, które zaszły po wzięciu pod uwagę ich opinii

WŁĄCZENIE SPOŁECZNE I SPRAWIEDLIWE TRAKTOWANIE

Opinie dzieci

- Nawet pomimo dostępności usług wsparcia ubóstwo może sprawiać, że dzieci czują się zawstydzane lub wykluczone, ponieważ mogą obawiać się, że będą odmiennie traktowane lub oceniane przez innych ludzi.
- Niektóre dzieci spotykają się z dyskryminacją ze względu na swoją niepełnosprawność, pochodzenie etniczne, płeć, bycie migrantem i inne wyróżniające je aspekty.
- Dzieci czują się bezpieczne wtedy, gdy dorośli je wspierają, przestrzegają jasnych zasad i procedur oraz działają w sposób sprawiedliwy i spójny.
- Dzieci czują się społecznie zintegrowane, gdy mają wokół siebie dorosłych, którym mogą ufać i którzy traktują je poważnie i słuchają tego, co mają do powiedzenia.

O co proszą dzieci

- Wsparcie, które jest praktyczne, udzielane w odpowiednim czasie i zapewniane konsekwentnie, zwłaszcza dzieciom, które napotykają większe bariery lub potrzebują dodatkowej pomocy.
- Dorośli powinni przeciwstawiać się nękanii i dyskryminacji, których są świadkami, oraz chronić godność dzieci, traktując je z szacunkiem i broniąc ich praw.
- Wsparcie powinno chronić prywatność dzieci i być udzielane w sposób, który ich nie wyróżnia, ani nie sprawia, że czują się one odmiennie od innych.
- Zapewnienie dzieciom sensownych sposobów uczestniczenia w podejmowaniu decyzji i dostrzeżenia zmian, które zaszły po wzięciu pod uwagę ich opinii.

Problemy dzieci są realne i zasługują na to, by je uznać i traktować poważnie, nawet jeśli dorośli uważają je za nieistotne.

Chłopiec, 16–17 lat, Rumunia

Każde dziecko zasługuje na dom, Internet, żywność, zasoby, opiekę zdrowotną i edukację niezależnie od swojej przynależności do etnicznej, religijnej czy innej grupy, ale nie każde dziecko ma do nich dostęp – to musi się zmienić.

Chłopiec, 15 lat, Bułgaria

FUNKCJONOWANIE W SZKOLE

Opinie dzieci

- Wycieczki, zajęcia i sprzęt wiążą się z kosztami, które mogą stanowić bariery utrudniające dzieciom uczestnictwo.
- Dodatkowa pomoc w nauce nie zawsze jest dostępna wtedy, gdy dzieci jej potrzebują.
- Sprawdziany, praca domowa i egzaminy mogą powodować dużą presję i stres.
- Nękanie i dyskryminacja mogą sprawić, że szkoła będzie postrzegana jako miejsce niebezpieczne.
- Wsparcie dla dzieci z niepełnosprawnościami i dodatkowymi potrzebami nie zawsze dobrze sprawdza się w codziennym życiu szkolnym.

O co proszą dzieci

- Bezpłatne lub tańsze zajęcia szkolne oraz jasne określenie całkowitego kosztu z wyprzedzeniem, w tym wszelkich dodatkowych opłat za rzeczy takie jak materiały, wycieczki lub sprzęt, których rodziny mogą się początkowo nie spodziewać.
- Ustanowienie jasnych zasad dotyczących nękania i dyskryminacji, upewnienie się, że wszyscy je rozumieją i konsekwentnie się do nich stosują, tak aby istniały wyraźne konsekwencje dla szkodliwych zachowań, a dzieci czuły się bezpieczne, szanowane i mogły uczestniczyć w życiu szkolnym.
- Zadbanie o to, by dzieci mogły uzyskać wsparcie w nauce, a szkolni doradcy i pielęgniarki byli dostępni, gdy dzieci ich potrzebują.
- Włączanie dzieci w podejmowanie decyzji dotyczących szkoły, branie pod uwagę ich opinii i wprowadzanie zmian na tej podstawie.

Wielu uczniów nie może sobie pozwolić na wycieczki lub płatne imprezy, a nawet niewielkie koszty mogą sprawić, że poczują się oni wykluczeni.

Grupa dyskusyjna, 16-17 lat, Rumunia

Fajnie byłoby, gdyby w szkole było trochę czasu na rozmowę o tym, co się dzieje i jak się czujemy.

Dziewczyna, 15 lat, Dania

OPIEKA ZDROWOTNA

Opinie dzieci

- Długi czas oczekiwania może uniemożliwić dzieciom uzyskanie pomocy i wsparcia, zwłaszcza w zakresie zdrowia psychicznego.
- Dla niektórych rodzin trudność stanowi dojazd do miejsc świadczenia usług zdrowotnych, zwłaszcza specjalistycznych; szczególnie problematyczne może to być dla rodzin mieszkających na obszarach wiejskich.
- Koszty mogą stanowić barierę, zwłaszcza w przypadku korzystania z usług dentystów, usług związanych ze wsparciem zdrowia psychicznego czy innych specjalistycznych terapii.
- Niektóre dzieci nie wiedzą, do kogo mogłyby zwrócić się o pomoc, zwłaszcza jeśli rodzice nie są w stanie ich wspierać.

O co proszą dzieci

- Szybszy dostęp do lekarzy i specjalistycznej opieki, kiedy dzieci jej potrzebują.
- Przystępna cenowo opieka dla rodzin, które potrzebują dodatkowego wsparcia, w tym opieka stomatologiczna i specjalistyczna, taka jak badania oczu i okulary, wsparcie w zakresie zdrowia psychicznego oraz terapia logopedyczna;
- Jasne i zrozumiałe dla dzieci informacje o tym, gdzie uzyskać wsparcie.
- Lepsze i szybsze wsparcie w zakresie zdrowia psychicznego, w tym wsparcie udzielane w szkołach.

Może się zdarzyć taka sytuacja: Zbieram się na odwagę: »Dobrze, dzisiaj o tym powiem«, a potem jej [pielęgniarki szkolnej] nawet nie ma.

Dziewczyna, 17 lat, Szwecja

Należy wprowadzić wymóg, aby w każdej szkole był co najmniej jeden psycholog i jeden pracownik socjalny.

Dziewczyna, 8 lat, Portugalia

JEDZENIE, W TYM JEDEN POSIŁEK SZKOLNY DZIENNIE

Opinie dzieci

- Zdrowa żywność ma wpływ na naukę i zdrowie, ale nie wszystkie dzieci mają do niej codzienny dostęp.
- Bezpłatne posiłki szkolne nie są dostępne we wszystkich szkołach, a niektórzy starsi uczniowie nie mogą ich otrzymać, ponieważ przepisy mówią, że nie są do tego uprawnieni, nawet jeśli ich rodziny borykają się z problemami.
- Jedzenie w szkole nie zawsze jest dobrej jakości lub nie wygląda i nie smakuje dobrze.
- Zdrowsza żywność często jest droższa niż gorszej jakości żywność przetworzona, więc rodziny wybierają ją, żeby zaoszczędzić pieniądze, nawet jeśli wolałyby kupić żywność zdrowszą.
- Kiedy szkoły są zamknięte, na przykład podczas wakacji, bezpłatne posiłki szkolne mogą nie być wydawane, co oznacza, że niektórzy dzieci mogą nie otrzymać takiego samego wsparcia żywnościowego w tym okresie.

O co proszą dzieci

- Co najmniej jeden, bezpłatny lub przystępny cenowo, zdrowy posiłek w ciągu dnia szkolnego.
- Dostępność w szkole tanich i zdrowych przekąsek i napojów.
- Lepszej jakości i bardziej różnorodnej żywności, w tym owoców i warzyw.
- Wsparcie żywnościowe podczas wakacji i zamknięcia szkół, na przykład wakacyjne kluby żywieniowe lub bony żywnościowe, aby upewnić się, że dzieci nadal mają wystarczającą ilość jedzenia, gdy szkoła jest zamknięta.

Szkoły powinny zapewniać bezpłatne, zdrowe posiłki lub przekąski w szkole. Szkoła powinna być bezpiecznym miejscem.

Chłopiec, 16 lat, Polska

Należy skupić się na pokazaniu rodzicom i dzieciom, jak zdrowo odżywiać się w domu. Tego powinno się uczyć więcej.

Chłopiec, 17 lat, Węgry

WARUNKI MIESZKANIOWE

Opinie dzieci

- Bezpieczny dom sprawia, że dzieci czują się otoczone opieką i bezpieczne, co pozytywnie wpływa na ich naukę i zdrowie.
- Niektóre dzieci mieszkają w zimnych, wilgotnych lub przeludnionych domach.
- Płacenie za czynsz, gaz, energię elektryczną i wodę może być dużym obciążeniem, a to może sprawiać, że niektóre dzieci martwią się, że inne dzieci stracą domy lub będą musiały przeprowadzić się daleko od swoich przyjaciół i szkoły.
- Młodzi ludzie opuszczający placówkę opiekuńczą nie zawsze otrzymują wystarczające wsparcie mieszkaniowe, gdy rozpoczynają samodzielne życie.

O co proszą dzieci

- Zapewnienie ciepłych, bezpiecznych domów w dobrym stanie oraz szybkiego rozwiązywania problemów, tak aby dzieci mogły żyć w komfortowych i sprzyjających zdrowiu warunkach.
- Pomoc rodzinom, które mają mniej pieniędzy, w opłaceniu czynszu, ogrzewania, wody i energii.
- Zadbanie o to, by dzieci miały wystarczająco dużo przestrzeni i prywatności, w tym ciche miejsce odpowiednie do nauki.
- Lepsze wsparcie dla młodych ludzi opuszczających pieczę zastępczą lub domy dziecka.

To kwestia godności lub wstydu: mieć własną przestrzeń, czyste, ogrzewane pomieszczenia.

Dziecko, Francja

Wynajmujący powinni być prawnie zobowiązani do przestrzegania minimalnych standardów, z kranu musi wypływać czysta woda, budynek musi mieć odpowiednią izolację.

Dziewczyna, 17 lat, Niemcy

CO DALEJ?

W 2026 r. UE wykorzysta opinie dzieci, wraz z informacjami od dorosłych z każdego kraju, do przeglądu postępów i ulepszenia planów walki z ubóstwem i wykluczeniem dzieci. Opinie dzieci pomogą UE dokonać przeglądu europejskiej gwarancji dla dzieci i planów krajowych.

Link do kodu QR: https://eu-for-children.europa.eu/childrens-voices_pl

Jeżeli masz mniej niż 18 lat i chciałbyś porozmawiać z kimś o tym, jak się czujesz, porozmawiaj z zaufaną osobą dorosłą lub skontaktuj się z infolinią dla dzieci w swoim kraju.

#EUChildParticipation